

Balans

Boekhoudkundige verwerking van 'cross currency swaps'

Auteur(s): Stefaan Van
Crombrugge

Editie: 761 p. 3

Publicatiedatum: 30 april 2016

Boekhoudkundige verwerking van 'cross currency swaps'

De Commissie voor Boekhoudkundige Normen heeft onlangs een ontwerpadvies gepubliceerd over de boekhoudkundige verwerking van '*cross currency swaps*' (Ontwerpadvies van 9 maart 2016 - Boekhoudkundige verwerking van de *cross currency swap*). Het is een buitengewoon complex document, dat hoofdzakelijk bestaat uit ellenlange cijfervoorbeelden met journaalposten.

Die cijfervoorbeelden kunnen we hier uiteraard niet hernemen. We kunnen alleen proberen de theoretische benadering van deze swaps te vatten en toe te lichten. Maar ook dat is moeilijk. Al bij al is een *cross currency swap* een onbenoemde overeenkomst. Met de contractvrijheid geeft men daaraan uiteindelijk de inhoud die men wil. Zelfs de definitie van de *cross currency swap* kan dus alleen maar een descriptieve kwestie zijn van wat men er gewoonlijk onder verstaat.

Laten wij starten met de definitie van een swap in het algemeen. Een swap is een ruil. Een deviezenswap is een contante valutaruilovereenkomst met een tegengestelde verrichting op termijn. Zulke verrichting wordt gesloten om het wisselkoersrisico te dekken. We zullen zo dadelijk zien dat de *cross currency swap* in wezen eerder een financieringstechniek is.

Omschrijving

De Commissie geeft zelf geen precieze definitie van de *cross currency swap*. Zij begint met het aanhalen van een nogal vage Engelstalige beschrijving in de Angelsaksische literatuur. Daar wordt de *cross currency swap* aangeduid als de omruiling van een schuld in een bepaalde valuta tegen een schuld in een andere valuta tot op vervaldag, op welk ogenblik de terugbetaling wordt gedaan in de oorspronkelijke valuta, vaak tegen een vooraf overeengekomen wisselkoers. Er wordt rekening gehouden met de verschillen in interestvoet en in wisselkoers over de duur van de swap. Elke partij betaalt interest op de lening van de andere partij, als was zij zelf de ontlener. De voorziene verschillen in interestvoet en wisselkoers tussen de twee valuta worden gespreid over notionele jaarlijkse of semi-jaarlijkse betalingen, die onder de partijen worden gecompenseerd, meestal door tussenkomst van een bank.

In deze Engelstalige beschrijving wordt meteen aangegeven dat een dergelijke verrichting wordt gesloten tussen partijen die elk op hun eigen kapitaalmarkt betere

kredietvoorwaarden kunnen krijgen dan op de kapitaalmarkt van de andere partij : zij zullen dus op hun eigen kapitaalmarkt de beste financiering zoeken en elkaar daarvan laten genieten door de swap. Het wil ons bijgevolg voorkomen dat een *cross currency swap* in de eerste plaats een financieringstechniek is, en wel een techniek van optimalisatie van de financiering.

De Commissie besluit uit deze Engelstalige omschrijving dat het gaat om een verrichting waarbij twee partijen overeenkomen om op een bepaald tijdstip geldbedragen op te nemen in twee verschillende valuta. Deze geldbedragen worden bij de aanvang van de overeenkomst omgeruild en de uitgewisselde bedragen worden op termijn terugbetaald volgens een bepaald aflossingsschema waarbij er rekening wordt gehouden met de verschuldigde interestbetalingen en de aflossingen van de hoofdsom.

De Commissie vergelijkt de *cross currency swap* vervolgens met de renteswap. Zij ziet de volgende verschillen. Bij de *cross currency swap* :

- wordt op de vervaldag van de verrichting een hoofdsom uitgewisseld, terwijl bij de renteswap meestal enkel rentestromen worden uitgewisseld;
- kan de hoofdsom effectief worden uitgewisseld bij aanvang van de verrichting;
- worden betalingsstromen en interestvoeten uitgedrukt in twee verschillende valuta; en
- is het kredietrisico groter, aangezien er zowel een hoofdsom als interest wordt uitgewisseld, waardoor de betalingen onderhevig zijn aan een rente- en wisselrisico.

De Commissie besluit uiteindelijk dat een *cross currency swap* conceptueel niets anders is dan twee parallelle leningen.

Types van cross currency swaps

* De '*fixed-to-fixed*' *cross currency swap* is een overeenkomst waarbij twee betalingen in een verschillende vreemde valuta periodiek ten opzichte van elkaar worden uitgewisseld. Hetzelfde resultaat wordt bereikt door termijnovereenkomsten te sluiten op de wisselmarkt voor vreemde valuta.

* De '*fixed-to-floating*' *cross currency swap* is een combinatie van een couponswap met een '*fixed-to-fixed*' *cross currency swap*. Een van de twee partijen zet de financiering met vaste interest in een bepaalde valuta om in een financiering met vlottende interest in een andere valuta, inclusief de betaling van de hoofdsom op de vervaldag.

* De '*floating-to-floating*' *cross currency swap* is een overeenkomst tussen twee partijen, waarbij de ene partij zich ertoe verbindt om de interest en het hoofdbedrag te betalen van de schuld met vlottende rente, die is aangegaan door de andere partij. De tegenpartij verbindt zich ertoe de rente en de hoofdsom te betalen van de schuld die door de eerste partij is aangegaan.

De Commissie geeft bij de omschrijving van deze drie types weinig of geen nadere uitleg. Deze typering leert ons weinig. Zij legt niet meer het verband met het inzicht dat de *cross currency swap* in wezen een techniek van optimalisatie van de financiering is.

Voorbeeld

Al deze theoretische uitleg blijft vaag. Eigenlijk worden de achtergrond en het wezen van de *cross currency swap* pas duidelijk met het concrete voorbeeld dat de Commissie ervan geeft en dat werkelijk verhelderend is.

Een Belgische vennootschap A wil 50 miljoen USD lenen voor 5 jaar, maar de

kredietvoorwaarden die zij in de USA krijgt, zijn niet optimaal : de rentevoet is 10 %, terwijl zij op de Belgische markt in EUR zou kunnen lenen tegen 8 %. De tegenpartij, vennootschap B, is een multinational die overal gunstige kredietvoorwaarden krijgt : zij kan op 5 jaar lenen in EUR tegen 7,50 % en in USD tegen 9 %. Zij wil een lening van 100 miljoen EUR opnemen.

Hoewel A uiteindelijk USD wil lenen en B uiteindelijk EUR wil lenen, leent A eerst 100 miljoen EUR op de Belgische kapitaalmarkt en leent B eerst 50 miljoen USD op de Amerikaanse kapitaalmarkt. Vervolgens gaan A en B een *cross currency swap* voor 5 jaar aan, waarbij B aan A de EUR-rente zal vergoeden op een nominaal bedrag van 100 miljoen EUR en A aan B de USD-rente zal vergoeden op een bedrag van 50 miljoen USD. Gelet op de EUR/USD-swaprentes op de swapmarkt, gaan A en B de *cross currency swap* aan tegen de volgende rente : A betaalt aan B 9,32 % interest op het USD-bedrag en B betaalt aan A 7,60 % interest op het EUR-bedrag.

Beide vennootschappen krijgen hiermee een financiering tegen betere voorwaarden dan de marktvoorwaarden.

- A moet aan haar financiers op de Belgische markt 8 % betalen. Daarnaast betaalt ze 9,32 % rente uit de swap, maar ontvangt ze daaruit ook 7,60 % rente. Dit resulteert in een nettorentelast van 9,72 % ($8\% + 9,32\% - 7,60\%$). Indien zij op de Amerikaanse markt had geleend, zou zij 10 % hebben moeten betalen.

- B betaalt aan haar financiers op de Amerikaanse markt 9 %. Daarnaast betaalt ze 7,60 % rente uit de swap, maar ontvangt ze daaruit ook 9,32 % rente. Dit resulteert in een nettorentelast van 7,28 % ($9\% + 7,60\% - 9,32\%$). Indien zij op de Belgische markt had geleend, zou zij 7,50 % hebben moeten betalen.

Verdere analyse

* De eerste stap van de *cross currency swap* is dus een uitwisseling van de hoofdsommen : A betaalt 100 miljoen EUR aan B en B betaalt 50 miljoen USD aan A.

De wisselkoers is gewoonlijk gebaseerd op de koers van de contantmarkt, al kan ook de termijnkoers worden gebruikt, die werd vastgelegd voor de uitwerking van de *cross currency swap*. Daarnaast kan de uitwisseling van de hoofdsom denkbeeldig plaatsvinden, zoals bij een renteswap.

* De volgende stap van de *cross currency swap* is de periodieke uitwisseling van het rentebestanddeel : A betaalt periodiek 9,32 % op 50 miljoen USD aan B en B betaalt 7,60 % op 100 miljoen EUR aan A.

* Op het einde van de overeenkomst worden de nominale bedragen opnieuw uitgewisseld, waarbij A en B de tegenovergestelde verrichting uitvoeren.

Boekhoudkundige verwerking

De Commissie wijdt vervolgens uitgebreide cijfervoorbeelden, met al de relevante journaalposten, aan de boekhoudkundige verwerking van de *cross currency swap*. Wat ons daarbij vooral opvalt, is dat niet echt aansluiting wordt gezocht bij de voorgaande theoretische en conceptuele beschouwingen. De Commissie wijst erop dat de boekhoudkundige verwerking zal verschillen naargelang de reden waarvoor deze overeenkomst werd gesloten : specifieke of niet-specifieke indekking van monetaire activa en passiva, indekking van toekomstige verrichtingen en speculatieve verrichting. Dat laatste acht zij wel hoogst ongebruikelijk.

Voor de concrete boekhoudkundige verwerking maakt de Commissie dan gewoon toepassing van haar advies 152/1 over boekingen van deviezenverrichtingen en verwerking van tegoeden en verplichtingen in deviezen in de jaarrekening (*Bull. CBN*, nr. 20 van december 1987).

* Bij een *cross currency swap* voor specifieke indekkingsverrichting van monetaire activa en passiva zal de ingedekte balanspost op basis van advies 151/1 worden gewaardeerd tegen de termijnkoers die is opgenomen in de *cross currency swap* en niet meer tegen de contantkoers op balansdatum. In dit geval levert de verrichting geen wisselresultaat of omrekeningsverschil op, op het ogenblik waarop de verrichting wordt gesloten, noch op een later tijdstip.

* Bij een *cross currency swap* voor niet-specifieke indekkingsverrichting van monetaire activa en passiva bestaat de boekhoudkundige verwerking erin om op afsluitdatum de te ontvangen of te betalen deviezen te herwaarderen tegen contantkoers. De omrekeningsverschillen die hieruit voortvloeien, worden op de balans geboekt op de rekening 416 *Diverse vorderingen* of op de rekening 486 *Diverse schulden*, naargelang het een positief of negatief omrekeningsverschil betreft, tegenover een overlopende rekening. De Commissie spreekt daarbij alleen van een overlopende rekening "van het passief". Dat is klaarblijkelijk een vergissing. Het gaat om een overlopende rekening hetzij van het actief, hetzij van het passief. De Commissie verwijst trouwens naar de rekeningen 496 of 497.

De omrekeningsverschillen die in de overlopende rekeningen werden geboekt, worden analoog behandeld met de omrekeningsverschillen die werden geboekt op de ingedekte activa en passiva. Alle omrekeningsverschillen worden immers gecompenseerd per munt, en de netto-omrekeningsverschillen worden overeenkomstig advies 152/1 behandeld in overeenstemming met de waarderingsregels van de vennootschap :

- ofwel worden alleen de negatieve netto-omrekeningsverschillen per munt in resultaat genomen en blijven de positieve netto-omrekeningsverschillen opgenomen in de overlopende rekeningen;
- ofwel worden zowel de positieve als de negatieve netto-omrekeningsverschillen in resultaat genomen.

De Commissie wijst erop dat het merendeel van de vennootschappen die een *cross currency swap* transactie sluiten, ervoor zullen opteren om zowel de positieve als de negatieve netto-omrekeningsverschillen in resultaat te erkennen om de economische compensatie van de omrekeningsverschillen tevens boekhoudkundig te verkrijgen.

* Een vennootschap kan een prospectieve *cross currency swap* sluiten om een toekomstige schuld in vreemde valuta te dekken. Zolang het waarschijnlijk blijft dat de toekomstige schuld zal worden aangegaan, moet er geen voorziening worden geboekt in het geval van een eventuele latente minderwaarde op de *cross currency swap*. Maar indien het niet meer waarschijnlijk is dat de schuld zal worden aangegaan, moet de *cross currency swap* worden verwerkt als een speculatieve verrichting volgens de principes van het advies 2010/12 over de toepassing van de algemene boekhoudprincipes op afgeleide financiële instrumenten.

Eventuele opmerkingen bij dit ontwerpadvies kunnen tot uiterlijk 15 juni 2016 (17.00 u) bij de Commissie worden ingediend, ofwel per brief (Commissie voor Boekhoudkundige Normen, City Atrium, Vooruitgangstraat 50, 1210 Brussel) ofwel per e-mail (cnc.cbn@cnc-cbn.be).